

**Delta i debatten,
skriv til oss!****Send ditt innlegg til: debatt@nationen.no**

Innlegg kan også sendes per post til Nationen, Postboks 9390 Grønland, 0135 Oslo. Merk konvolutten «debatt». Innlegg som sendes elektronisk blir prioritert.

Tekstlengder:**Kronikk:** Maks 5000 tegn med mellomrom.**Leserinlegg:** Maks 2000 tegn med mellomrom

Kun bestilte kronikker honoreres. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innsendt stoff og til å publisere det elektronisk.

KRONIKK

Overkjører: Kommunal- og moderniseringsdepartementet, med statsråd Jan Tore Sanner i spissen, har nylig i to plan- og byggesaker uttalt at det ikke vil følge ombudsmannens uttalelser angående lovtolkningsspørsmål.

FOTO: VEGARD WIVESTAD GRØTT/NTB SCANPIX

Sivilombudsmannens rolle

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har nylig i to plan- og byggesaker uttalt at det ikke vil følge ombudsmannens uttalelser angående lovtolkningsspørsmål. Ombudsmannen har varslet Stortinget, og nå skal Kontroll- og konstitusjonskomiteen vurdere om statsråd Sanner skal kalles inn til høring. Kronikkforfatterne oppfordrer sterkt til at en slik høring blir gjennomført.

Sivilombudsmannen er Stortingets kontrollorgan over forvaltningen, og bidrar gjennom sin virksomhet til å opprettholde balansen i maktfordelingen mellom forvaltning, domstolene og Stortinget.

Sivilombudsmannens uttalelser er ikke juridisk bindende. Stortinget har likevel forutsatt at forvaltningen retter seg etter uttalelser fra ombudsmannen. I praksis skjer dette i de aller fleste saker. Unntak kan tenkes der det er tale om

spørsmål av politisk karakter eller der Sivilombudsmannen gir uttrykk for tvil med hensyn til konklusjonen. De to sakene som nå skal behandles er ikke av en slik karakter. Begge gjelder prinsipielle lovtolkningsspørsmål og Sivilombudsmannen har vært klar i sine konklusjoner.

Sivilombudsmannen har gjennom et økende antall uttalelser på plan- og bygningsrettens område i betydelig grad bidratt til nødvendige avklaringer de senere årene. Ombudsmannen kan til en viss grad sies å ha fylt det tomrom man har hatt i arealforvaltningssaker, når det kommer til uavhengige klageorganer. I våre naboland har man uavhengige organer som tar stilling og avgjør i arealforvaltnings-/miljøsaker. I Danmark har man Natur- og miljøklagenævnet. I Sverige har man Mark- og miljöödomstolene. Disse uavhengige organene prøver flere tusen saker i året.

I Norge bringes sjelden slike saker inn for domstolene. For å ivareta borgernes rettsikkerhet er det derfor svært viktig at ombudsmannens uttalelser følges. I de aktuelle sakene er likevel departementets standpunkt først og fremst problematisk for Stortinget.

Sivilombudsmannen fastslår i den første og den mest prinsipielle av sakene at byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen, slik det lyder i dag, også gjelder for planer som ble vedtatt etter eldre plan- og bygningslover. Konklusjonen er truffet etter omfattende gjennomgang lov, forarbeider til loven og juridisk teori. KMD er uenig i denne lovførståelsen, og fastholder at ny lov bare gjelder for nye planer.

I den andre saken, som gjelder dispensasjon fra plankrav ved bygging av en garasje, er Sivilombudsmannen tydelig på at forvaltningen har lagt vekt på hensyn som ligger utenfor lovens rammer. Også her fastholder KMD sin forståelse av loven.

Det er flere grunner til at Kontroll- og konstitusjonskomiteen bør reagere på KMDs standpunkt i disse sakene. Noen momenter er som følger:

- Standpunktene i sakene bryter mot Stortingets generelle forutsetning om at forvaltningen skal legge til grunn ombudsmannens uttalelser.
- Standpunktene gjelder saker hvor ombudsmannen er meget klar i sine konklusjoner, og det dreier seg om lovtolkning.
- KMD gir ingen reell begrun-

nelse for sitt standpunkt om ikke å følge ombudsmannen.

- KMD har ikke foretatt noen undersøkelse om konsekvensene av sin lovførståelse. Eksempelvis; Hvor mange nye byggetiltak i strandsonen åpnes det for gjennom departementets standpunkt?

- KMD har instruert fylkesmennene om å informere kommunene om departementets standpunkt. Departementet kan instruere fylkesmannen, men ikke kommunene. Resultatet kan bli ulik praksis i kommunene.

KMDs standpunkt vitner om at ombudsmannens uttalelser ikke har særlig stor vekt i departementet. Sivilombudsmannens rolle er med det svekket. Dette kan få ringvirkninger i fremtidige arealforvaltningssaker. Kontroll- og konstitusjonskomiteen har nå anledning til å gjenopprette ombudsmannens stilling. Departementets standpunkt fortjener i så måte avgjort en høring.

Fredrik Holth
Dosent i juridiske fag, ILP/NMBU
Nikolai K. Winge
Førsteamanuensis i rettsvitenskap, ILP/NMBU

NETT

Sagt på nationen.no**Frp faller på måling**

”Jeg håper FrP er i fritt fall uten fall-skjerm. Ei samarbeidsregjering med Høyre, Sp, og Venstre kan godt bli resultatet etter stortingsvalget høsten 2017. Vi kan heller ikke utelukke at Ap, KrF og MDG flytter inn i regjeringsbygget.

Dyrdahl

Rørrosmeieriet går godt

”Imponerende innsats og drive i Rørrosmeieriet og med svært gode produkter! Håper flere butikkjeder tar inn økologisk yoghurt, den er dypt savnet!

Reidar Andestad

KrF-topper og Ap-samarbeid

”Det ville jo vært drømmen om alle de tre utpresningspartiene går over til AP, så slipper vi dem på borgerlig side.

Karl Jenssen

Meieribestyrer: Trond V. Lund.

FOTO: RØROSMEIERIET

Sagt på Twitter

”Det er ikke #ulv om den er tam! Da heter den #hund!

PUNDIT MARXUSS,
@SANNUMPETTER

”Solid gjennomføring av MDG. Først et hasteforbud, deretter samtaler med politiet om det praktiske. Tips: Tenk først, deretter handle!

O.V.E. MIDDAGSHOYDEN,
@SAMFUNNSTWEETER

”Gratulerer til Aina Stenersen (Oslo FrP) som leder kappløpet mot bunnen. Rett bak er det partikollegan Mazyar Keshvari. Det er et dødt løp!

MOHAMED, @KHAOMA0

”Nå er X-Games igang i FrP. Måtte den gærneste vinne.

ANDRÉ LØYNING, @SAFTFLASKE

BORGERNE

«For å ivareta borgernes rettsikkerhet er det svært viktig at ombudsmannens uttalelser følges.»